

hier uitgedrukt.
enkel woord
arbeid van de
gewillig heeft

aan de afre-
t geen aanbe-

len Hawelijken
te bevestigen".
oordeel van
p. Hawelijkenfor-
los te juichen
f. een ernstige
oont, en daars-
en stichting

ing van tegen-
wege de zonde
op te zetten,
haar plaats is
rd „personen”

(5). En dan
Openbaring
nische rein-
ook wijsheid
— Het groote
— We zien
dooze misda-
enaamd vak-
t). — Als de
ken en brou-
wijs worden
Jan Alleman
n, maar met
itgelegd om-
van zuivere
e veel voel-
ogie, die de
rbeelding, is
eg te praten
malen: „zijn
uwen Chris-
tuen schuilt
nannen moet
een brunt is
grond, welke
). — Pervers
at bekeeren
— De echt
cus (45). —
not een stok
ten uitgesto-
ezeltje loopt
alke ezeltjes
alke komt
bezoeksters
volgens Scho-
steeds één
K. S.) ge-
dt het ware
stelling; zij
rheid (189).
st blijft de
(35).

1. Volkomen
in Bolland's
andere reli-
wat gevaar-
Cat. Rome
Bolland is
en man van
dame, die
gedaan" te
rw, God de
waard is.

enikten om
st Grieksch,
ato mij hier
ik daarvoor
als hij jullie
lijven, want
en, dat je

de levende
ad, dat hij
hooren, is
n theoloog
inatie's en
— op elke
En wie in
in de ziel,
moedelijke
l begrepen
et behoef
in Minerva
n avond
erking van
st als hij
t de filoso-
h het prop-
gaan, het
toddad de
n het hart.

Maar de

ILDER.

gebruikt, maar bruidspaar of een andere geschikte
term daarvoor in de plaats gesteld.

4. In den aanhef komt het kerkelijk karakter van de
bevestiging ten duidelijkste uit.

5. De uitspraak der Schrift, dat „om der hoererijen
wil een iegelijk man zijn eigen vrouw hebbe en een
iegeelike vrouw haar eigen man" en die omtrent „de
gave der onthouding" dienen in het formulier te wor-
den opgenomen, mits niet onder de huwelijksorzaken,
wij het huwelijk in de schepping gegrond is.

6. De beteekenis van het huwelijk voor het genade-
leven worde, in het formulier eenigszins breed uit-
gewerkt.

7. Het is genoeg, wanneer de Schriftuurlijke gedachte
omtrent de onderdanigheid van de vrouw aan haar
man eenmaal wordt uitgedrukt bij de plichten van
de Vrouw en eenmaal in de vragen aan de Bruid.
Verdere herhaling is noodeloos en dient daarom ont-
raden. Wel worde opgenomen: „Deze ordinantie Gods
zult gij niet tegenstaan, maar veel meer het gebod Gods
gehoorzaam zijn en het voorbeeld der heilige vrouwen
navolgen, welke op God hoopten en haar eigen mannen
onderdanig waren, gelijkzwerij Sara haar man Abraham
gehoorzaam geweest is, hem noemende heer”.

8. De aanspraak tot de Vrouw worde besloten met:
„Want een vrouw, die den Heere vreest, die zal ge-
prezen worden” (Spr. 31:30).

9. De zegenbede na het antwoord van de Bruid:
„De Vader der barmhertigheid, die u door zijne genade
tot dezen heiligen staat des huwelijks geroepen heeft,
verbinde u met rechte liefde en trouw en geve u zijn
zegen. Amen” worde op geenerlei wijze uitgebreid
en daaraan dus ook niet toegevoegd de verklaring,
dat het huwelijk voltrokken is.

10. Voor de vermaning tot knielen en de opvek-
king tot gebel bij de oude formule behouden.

11. De eerste zin van het gebel worde zoo moge-
lijk in kortere zinnen gesplitst.

12. De 128ste psalm worde niet ingevoegd.

Men zal toestemmen, dat de uitspraak over die
punten den arbeid van de Deputaten aanmerkelijk
zou hebben verlicht.

Op de concepten van Deputaten was veel ge-
gronde kritiek uitgebracht.

De Commissie deed dit goed uitkomen.

Voor al in het formulier om te bevestigen de
Dienaren des Woords en dat voor de huwelijks-
bevestiging ging zij in veel niet met de Deputaten
mee.

En het blijft nog altijd te bejammeren, dat de
Synode voor de bespreking hiervan geen tijd heeft
weten te reserveeren.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Nog eens artikel 40.

Van den heer C. Guijt, voorzitter van de af-
deeling Den Haag van den christelijken ambte-
naarsbond, ontving ik het volgende schrijven, dat
ik gaarne een plaats geef, omdat hoor en weder-
hoor, vooral in de quaestie van art. 40 een gebie-
dende eisch is.

Hooggeachte Heer en Broeder,

Uw beschouwing over art. 40 in het jongste num-
mer van de „Reformatie” acht ik zeer vreemd. Niet
de intrekking, doch de opname van art. 40 is volgens
U onrechtvaardig.

KUYPER-BIBLIOGRAFIE.

door

J. C. RULLMANN.

LXXXIII.

II (20 Dec.). De levenskring van de volkeren der
Reformatie is nooit gunstig geweest voor de ont-
wikkeling en den bloei der kunsten. Een eigenlijk
Protestantsche kunst bestaat er zelfs niet. Hoofdoor-
zaak hiervan is, dat de Protestantsche Christenheid
en met name de Calvinistische, de illusie der zicht-
bare eenheid, zij het ook met een wonde in het
hart, heeft laten varen. Ze heeft haar eenheids-
idealen verplaatst van hier beneden, naar het Je-
rusalem, dat boven is, om den troon van het Lam.
Toch verwerpt daarom het Protestantisme, zoo min
in Luther als Calvin, de kunst als gave Gods.
Op zichzelf sluiten we de oogen voor de kunst
met. Eer stemt het ons droef, dat de gedeeldheid
des levens aan een rein en heiliglijk ophoelen der
kunst in den weg staat. Maar liever dan, nu het
eenmaal zoo is, de kunst op het pad harer afdo-
elingen en valsche idealen te volgen, laten we ons
vergenoegen met wat er uit andere scholen ons
edels geboden wordt; om voorts zelve tevreden
te zijn met de kunst in haar edelsten vorm te
grippen, door of zelf de harp te tokkelen, of naar
anderer lier te luisteren, als de hymne naar God
omhoog stijgt en de kunst rechtstreeks verheerlijking
wordt van Zijn nooit te volprijzen Naam.

III (24 Dec.). Na de kunst komt het vermaak
ter sprake. En dan mag er geen oogenblik twijfel
over bestaan, of het vermaak is in en op zichzelf
niet alleen geoorloofd, maar door God gewild, en
kan nooit dan tot schade van een gezonde ont-
wikkeling uit den levenskring van huis en volk
worden geweerd. Slechts eischt het wortelbeginsel
der wet Gods (de liefde tot God en tot den naaste),
dat als ongeoorloofd worde afgesneden en verbo-
den, alle vermaak en alle ontspanning, waardoor
aan de eere Gods te kort gedaan wordt, of ook
waarbij we door onzen naaste laten doen, wat

Eigenaardig is, dat in Mei en Juni 1922, toen zeer
veel over dit artikel gesproken is, niemand het, voor
zover mij bekend, onrechtvaardig achtte. In „Anti-
revolutionaire Staatskunde”, deel I § 3 zegt Dr A.
Kuyper: „Op wat goet of slecht is, reageert veler
besef soms zwak, op wat waarheid of leugen is reeds
veel sterker, maar 't sterkt is de reactie, zoo men
voelt dat er onrecht plaats grijpt. Dit kan niet ge-
duld. Hiertegen komt schier ieder vanzelf, en vaak
met stormachtige geestdrift op.”

Herhaaldelijk bindt de Regeering zich financieel voor
een reeks van jaren. Bij de uitgifte van iedere lee-
ning, behoudens het recht van conversie, Bij de an-
randeering van dividend aan de aandeelhouders der
Nederlandsche spoorwegen. Bij het toekennen van pen-
sioenen. Al deze handelingen zijn niet in strijd met het
recht. Evenmin de creatie van art. 40. Alleen moet
worden toegegeven, dat in een tijd, waarin het prijs-
niveau allerminst stabiel is, een dergelijke garantie
onvoorzichtig is.

Deze onvoorzichtige belofte wil de Regeering
terugnemen. Reeds een jaar nadat ze werd gedaan,
in welke tijdruimte de financiële positie van ons
land zich niet noemenswaard heeft gewijzigd. Welnu,
het terugnemen dezer belofte, zonder toestemming tot
intrekking door de groep, aan wie de belofte werd
gedaan, acht ik onrechtvaardig. En als tegen-
standers ons zeggen, dat de handeling welke dit kabinet
thans verricht, immoreel is, kan daartegen geen
goed argument worden gesteld.

Met de beschouwing, die de Kroniekschrijver van
het „Gereformeerd Jongelingsblad” in September j.l.
over dit onderwerp gaf, kan ik mij geheel vereenigen.

Ik betreur het, dat een man van onze richting
zich tot het uitvoeren van deze onrechtvaardige daad
heeft opgemaakt. En als wij des Zondags worden
opgewekt tot gebel voor onze Overheid en inzon-
derheid voor den Minister van Financiën, kan ik
daarop geen ander gebel opzenden, dan dat het Grote
moge behagen te verhoeden, dat in dezen tijd van rechts-
ontwikkeling onze mannen zich tot een daad zouden
leenen, welke het rechtsbesef der natie bedenkelijk
zou verzwakken.

Men wachte zich zelfs voor den schijn van het
kwaad!

Ik vertrouw, dat U dit schrijven in „de Reformatie”
zult willen opnemen en beantwoorden.

Met broedergröete,

Hoogachtend

Uw dn.

C. GUIJT.

Laat ik den heer Guijt het volgende mogen
antwoorden.

In de eerste plaats wil ik eerlijk bekennen, dat
mij in 1922, toen volgens den heer G. zeer veel
over dit artikel gesproken is, deze quaestie in
dien zin is ontgaan, dat ik geen reden vond haar
speciaal in „De Reformatie” te behandelen. Alles
wat op sociaal en politiek terrein zich afspeelt,
kan in deze rubriek niet worden besproken. Maar
wel kan ik dit zeggen, dat indien de beteekenis
van dit artikel, zooals we haar nu kennen, toen
zoo scherp aan het licht was getreden als thans,
mijn oordeel moeilijk anders had kunnen luiden.
Ten tweede moet ik opmerken, dat het citaat van
Dr Kuyper in dit verband mij niet recht duidelijk
is. Het is zeer wel mogelijk, dat het onbillijke van
een of andere zaak niet terstond in zijn volle
scherpte wordt gevoeld, en dies ook de reactie
van het rechtsbesef niet oogenblikkelijk zich open-

we uit hooger motief zelf zouden weigeren.

IV (29 Dec.). Zoo eeren we dan de Kunst als een
heilige gave Gods, en het Vermaak als een door
God gewilde ontspanning, mits beiden gebonden aan
Gods heilige wet. En hiermee begint de reeks
van schier onoverkomelijke bezwaren; want niets
zoozeer als Kunst en Vermaak leent er zich toe,
om in zonde misbruikt te worden.

V (5 Jan.). Middenpunt van het publiek vermaak
is het toneel. Wat nu de komedie betreft,
ze is onder christenen in elk opzicht en altijd on-
verdedigbaar, zelfs indien we een ideale komedie
konden scheppen, waar elk zondig element uit weg-
bleef. Want dramatische kunst eischt, dat de to-
neelkunstenaars heel hun leven aan het toneel
wijden. Zulk een leven zou dan moeten bestaan in
het jaar-in jaar-uit zich inwerken en inleven in
een vreemde, vaak zondige rol. Dit onderdrukken,
ja, stelselmatig onderdrukken van de eigen per-
soonlijkheid moet aan het karakter een onware
plooi geven. En het christendom, dat er juist op
aan is gelegd om ons uit „het spelen van de
vreemde rol” tot „onzelf te doen komen”, staat
alzo principieel tegen de dramatische kunst over.

VI (26 Jan.). De liefhebberij-komedie laten we
onbesproken. Of de leerlingen van een gymnasium,
gelijk oudtijds op de dies natalis, een stukje
willen vertoonen; of men een bruiloft door een
kleine opvoering wil opvrolijken; of ook of men
zich onder elkander oefenen wil in gesticulatie en
recitatie door een Athalia of Hamlet op te voeren,
raakt de besproken kwestie niet. Dat is dilettan-
tisme, geen dramatische kunst. Private liefhebberij,
waar nooit publiek vermaak mee kan bedoeld
zijn.

VII (28 Jan.). De Christelijke Kerk heeft, althans
in de dagen, dat ze zich zelve eerde, onvoorwaar-
delijk het toneel als bedorven en onherstelbaar
veroordeeld. Dit wordt met getuigen bevestigd.

VIII (31 Jan.). Zelfs blijft het een vraag of, ook
al schiep men een ideaal-toneel, de vrouw als
zoodanig ooit voor het publiek zou kunnen op-
treden, zonder iets te verliezen van het stofgoud

baart. Dat kan later komen, wanneer het volle licht
op de bedoelde quaestie valt, of de tijdsomstandig-
heden en het practisch effect haar nader accentue-
ren. Nu is het mij niet onverklaarbaar dat wie door
de intrekking van 't bewuste artikel getroffen worden,
tegen deze daad in verzet komen. Ik kan zelfs be-
grijpen, dat zij zulk een geste een oogenblik als
onrecht gevoelen, omdat hun een belofte gedaan
werd. Maar zij moeten kunnen verstaan, dat an-
deren in die belofte iets onrechtmatigs zien, omdat
daarin iets wordt vastgelegd, wat tot onbillijkheden
leidt.

Zoo kom ik tot een derde punt.

Het gaat niet om een financiële verbintenis
als zoodanig.

Het gaat om deze quaestie of een regeering tegen
haar ambtenaren kan zeggen: de wedden, die ge
nu geniet, blijven u gewaarborgd en kunnen (want
daarop komt het neer), nooit of te nimmer ver-
minderd worden. En dit meen ik te moeten ont-
kennen. Zoo iets mag een minister nimmer be-
loven. Dat is een belofte, van wier vervulling
hij niet zeker is. Daarin belooft hij te veel; gaat
hij boven zijn kracht, en wekt hij verwachtingen,
die, en dit blijkt nu reeds, jammerlijk bedrogen
uitkomen. Want salarissen en loonen zijn geen on-
wankelbaar-vaststaande waarden, en wisselen, naar-
mate de kosten voor levensonderhoud en de finan-
ciële toestanden rijzen of dalen. En een regeering,
die heden belooft, weet niet, hoe in de toekomst
de omstandigheden wezen zullen. Zou het ver-
antwoord zijn, wanneer de tekorten al grooter en
grooter werden, en door een wet van Meden en
Perzen aan geen enkel salaris mocht gekort wor-
den? Geeft een fabrikant ooit zulk een belofte?
En zou men willen, dat, om aan een onver-
brekbare toezegging te ontkomen, massa-ontslag
werd toegepast, om de ontslagenen terstond weer
te henoemen, maar dan op andere voorwaarden?
Ik doe deze vragen, omdat ik ze om mij heen
hoor, en de beschouwing van art. 40, die velen
huldigen, verduidelijken. En wat niet het minst
onbillijk is: waarom deze belofte in art. 40 wel
gegeven aan hen, die op 1 Juli 1922 in dienst
waren, en aan de anderen niet? Dat gevoelt de
heer Guijt toch wel als onrecht. Dit zou leiden
tot een meten met twee maten, waarvan de ge-
volgen voor het sociale leven m.i. jammerlijk moe-
ten zijn.

Daarom kan ik nog niet van meening veranderen.

Wel gevoel ik de groote teleurstelling der amb-
tenaren.

Zij zijn door het bewuste artikel op een dwaal-
spoor gebracht.

Hun is iets voorgespiegeld, dat de zekerheid
der werkelijkheid miste, maar waaraan zij zich
hebben vastgeklemd. En nu is de ontgoocheling
bitter. Maar wie zich ernstig rekenschap geeft van
den nood, die heerscht, en van de noodzakelijkheid
der bezuiniging, wil deze teleurstelling gewillig en
ook met fierheid dragen. God geve allen, wien het
geldt, daartoe kracht.

En nu nog iets.

Op de uittaling van den heer G. over onze
mannen zal ik niet ingaan. Ik betreur het, dat

van haar vleugelen. Geen onzer zou anders dan met
leede oogen zien, dat zijn moeder, zijn vrouw,
zijn zuster of dochter er zich aan prijs gaf. En
daaruit volgt, dat „liefde voor den naaste” ons alle
meedoën aan het toneel en dus ook het bezoek
van den schouwburg moet ontzeggen.

IX (2 Febr.). Wel beweert men, dat God de ac-
teurs-talenten niet kan geven hebben, om ze
niet te gebruiken, maar bewijzen kan men dat
niet.

Waarom zou er geen talent voor de dramatische
kunst door God kunnen zijn ingeschapen, al is
het zijn wil, dat, om der zonde wil, dat talent
rusten zal tot hooger en heiliger levensperiode hier-
namaals? Dat kunstig op elkaar werken van stem,
gebaar, houding, uitdrukking, kortom, dat dienst-
baar maken van heel de verschijning aan wat de
geest wil openbaren naar buiten, hoort het zelfs
niet meer thuis in een aanzijn, waar alle dualisme
weg zal vallen?

X (4 Febr.). Ook over het talent der tooneelspel-
schrijvers valt men. Maar mannen als Sha-
kespeare en Racine en Schiller en Vondel zijn
volstrekt niet in den lagere zin door het toneel
tot schrijven bezield. Hun scheppingen behouden
hun waarde, ook al viel alle toneel weg. Zelfs
bevatten juist de scheppingen dezer groote mees-
ters een schat van schoonheden in zich, die op
een toneel bij massa's teloor gaan, en omgekeerd,
voor een toneel hindernissen opleveren, die door
kleinere en onbeduidender scribenten uitstakend
zijn gemedend.

XI (11 Febr.). De bedachtzaamheid der voor-
zichtigen wil zich voorts nog schikken naar de
eischen der werkelijkheid, en uit toegeeflijkheid
aan de jeugd een spaarzaam komediebezoek toe-
staan, om ze voor erger te bewaren. Maar aan
deze bedachte bedenking der berekenende utiliteits-
moraal ligt een systeem van opvoeding ten grond-
slag, dat lijnrecht indruischt tegen den eisch van
Gods Woord. Het is de theorie der Jezuïeten, dat
een klein kwaad geoorloofd zou zijn om een grooter
te voorkomen.